

Rämekylmänperhonen

Tallgräsfjäril
Oeneis jutta

Uhanalaisuusluokka (IUCN): silmälläpidettävä (NT)

Luonnehdinta

Rämekylmänperhonen on melko kookas päiväperhonen: siipiväli on 41–58 mm. Naaraat ovat koiraita isompia. Rämekylmänperhosen siipien yläpinnan pohjaväri on harmaanruskea. Etusiivessä lähellä ulkoreunaa on kaksi tai kolme tummaa terätöntä silmätäplää, joissa on oranssi kehä. Takasiivessä on lähellä takanurkkaa yksi tai kaksi tummaa silmätäplää, joilla on niin ikään oranssi kehä. Etusiiven alapinta on kellertävän ruskea ja yläpuolen silmätäplät kuultavat läpi. Takasiiven alapinta on ruskeanharmaa ja sen keskellä kulkee yleensä hieman tummempi kaareva poikkivyo. Lapissa elää kaksi muuta kylmänperhoslajia, jotka ovat rämekylmänperhosta pienempiä ja vaaleampia.

Elinympäristö ja levinneisyys

Rämekylmänperhonen elää luonnontilaisilla soilla, varsinkin puoliavoimilla mäntyrameilla ja niiden reunamilla sekä suolampien rantamilla. Lento alkaa touko-kesäkuun vaihteessa ja jatkuu kesäkuun loppuun, Lapissa usein heinäkuun puolelle. Perhoset istuvat usein rämemäntyjen rungoilla, josta niitä on vaikea havaita. Toukka elää soiden saroilla (*Carex*) ja mahdollisesti suovilloilla (*Eriophorum*); kehitys vie kaksi vuotta, minkä takia perhoset lentävät pääasiassa vain parillisina vuosina. Parittomilta vuosilta on vain satunnaisia havaintoja. Rämekylmänperhosta esiintyy melko tasaisesti eteläisestä Suomesta Metsä-Lappiin asti. Joitakin yksittäishavaintoja on myös Tunturi-Lapista, mutta Ahvenanmaalta laji puuttuu.

Nykytila ja uhkatekijät

Rämekylmänperhonen on jokseenkin yleinen, mutta taantunut ainakin Etelä-Suomessa. Yksilömäärät ovat laskeneet ja monilta paikoilta perhonen on jo hävinnyt. Lapissa laji on ollut aina melko harvinainen. Rämekylmänperhonen on taantunut erityisesti soiden ojituksien aiheuttaman elinympäristöjen heikentymisen takia. Perhonen elää vain luonnontilaisilla soilla ja katoaa ojituksen jälkeen nopeasti. Nykyään lajia uhkaa ojitusten ohella ilmaston lämpeneminen, tulevaisuudessa mahdollisesti myös rahkasammalen otto.

Hoitosuositukset

Rämekylmänperhosen säästyneet elinympäristöt tulisi jättää ojitusten ja kunnostusojitusten ulkopuolelle. Lajin elinympäristöjä tulisi hakata vain poimintahakkuilla tai jatkuvan kasvatuksen periaatteella, ylläpitäen puuston riittävää peitteisyyttä; perhonen tarvitsee elinpaikallaan mäntyjä lepäilemiseen. Rämekylmänperhosen elinympäristöjen tilaa voidaan myös parantaa palauttamalla soiden vesitaloutta luonnontilaisemmaksi tukkimalla oja.

Lähteet

- Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.
- Silvonen, K., Top-Jensen, M. & Fibiger, M. 2014. Suomen päivä- ja yöperhoset – maastokäsikirja (A field guide to the butterflies and moths of Finland), Oestermarie, 822 s.
- Suomen Lajitietokeskus, rämekylmänperhonen. Saatavilla: <https://laji.fi/taxon/MX.60997> Viitattu 23.11.2022.

Kuvat: J. Tyllinen, CC-BY-NC-4.0, [Laji.fi](https://laji.fi)